

INSTRUCCIÓN DO 6 DE SETEMBRO DE 2019, DA DIRECCIÓN XERAL DE EDUCACIÓN, FORMACIÓN PROFESIONAL E INNOVACIÓN EDUCATIVA, PARA A ELABORACIÓN DE PLANS DE IGUALDADE NO CURSO 2019/2020, NOS CENTROS DOCENTES SOSTIDOS CON FONDOS PÚBLICOS DE NIVEIS NON UNIVERSITARIOS DA CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE E FORMACIÓN PROFESIONAL

A igualdade entre mulleres e homes constitúe un principio reitor das sociedades democráticas, e así se recolle en multitude de normas de ámbito internacional, estatal e autonómico.

A lexislación educativa, que vehicula as políticas públicas en materia de igualdade dirixidas aos centros educativos, inspírase no marco legal antedito. A Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, manifesta no seu preámbulo que a educación é o medio de transmitir e de renovar a cultura e o acervo de coñecementos, así como os valores que a sustentan. Un dos principais fins que se persegue é a formación no respecto dos dereitos, das liberdades fundamentais e da igualdade efectiva de oportunidades entre mulleres e homes, así como a valoración crítica das desigualdades, de forma que sirvan para superar os comportamentos sexistas. O artigo 1 desta lei establece como principio da educación “o desenvolvemento, na escola, dos valores que fomenten a igualdade efectiva entre homes e mulleres, así como a prevención da violencia de xénero”. E o artigo 2 establece que o sistema educativo se orientará á consecución de determinados fins, entre os que salienta a “educación no respecto dos dereitos e liberdades fundamentais, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres”. Os decretos de currículo desenvolven estes principios.

Para impulsar o modelo de escola coeducativa, a Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional (en diante CEUFP), xunto coa Secretaría Xeral da Igualdade, aprobou o I Plan de actuacións para a Igualdade nos centros educativos de Galicia 2016-2020, para desenvolver o principio de igualdade de oportunidades e a prevención da violencia de xénero.

Así mesmo, a CEUFP asinou un acordo coa Vicepresidencia da Xunta de Galicia co fin de cumprir as medidas do Pacto de Estado contra a violencia de xénero. Este acordo inclúe medidas concretas de actuación, con especial atención á organización dos centros e á formación do profesorado.

Por todo isto, para organizar as propostas de traballo dos centros educativos elaborárase un plan de igualdade que concrete as medidas de actuación que se van propoñer para acadar os obxectivos coeducativos.

En consecuencia, co fin de promover e garantir o desenvolvemento de accións orientadas a paliar as desigualdades baseadas no xénero, esta dirección xeral dita as seguintes instrucións para o curso 2019/2020, que serán de aplicación en todos os centros docentes sostidos con fondos públicos que imparten ensinanzas de nivel non universitario.

Primeiro. Obxecto e ámbito de aplicación

Esta instrución ten por obxecto regular a elaboración do plan de igualdade dos centros docentes sostidos con fondos públicos que impartan as etapas de educación infantil, primaria, secundaria ou formación profesional. Os centros integrados de formación profesional rexeranse pola súa instrución específica.

Segundo. Carácter

Esta instrución ten carácter básico e é de obrigado cumprimento para os centros educativos aos que vai dirixida. Nela establécese o procedemento para que cada un deles, dentro da súa autonomía, adapte o plan á súa realidade contextual e educativa.

O plan de igualdade elaborado formará parte do Proxecto educativo de cada centro, e desenvolverase anualmente no marco da súa Programación xeral anual.

Como plan de centro, a súa elaboración será responsabilidade do equipo directivo. Para realizar esta tarefa poderá contar coa colaboración do Departamento de Orientación e do persoal con formación en igualdade.

Terceiro. Principios

O plan de igualdade basearase nos principios de valores democráticos, transversalidade, inclusión, igualdade de oportunidades e visibilidade.

1. Valores democráticos

A coeducación constitúe un modelo educativo que garante os valores sobre os que sustentan as sociedades democráticas (igualdade, liberdade, xustiza) pois garante a defensa dos dereitos humanos.

2. Transversalidade

A perspectiva de xénero integrarase no proxecto educativo como estratexia de introdución da transversalidade nas políticas públicas educativas.

3. Inclusión

A aplicación da perspectiva de xénero supón a erradicación de calquera situación de discriminación do alumnado por razón de sexo, xénero, identidade de xénero ou orientación sexual.

4. Igualdade de oportunidades

O centro educativo axuda á construción dunha sociedade libre na que mulleres e homes teñan as mesmas oportunidades de realización persoal e profesional.

5. Visibilidade

O plan de igualdade contribúe a transmitir un coñecemento libre de estereotipos que favorece a identificación e o recoñecemento de todos os saberes máis alá do xénero.

Cuarta. Estrutura básica

O plan de igualdade incluírá os seguintes apartados:

1. Introducción.

2. Contextualización normativa e do centro.

3. Análise da situación do centro en relación coa igualdade de xénero, coa violencia de xénero e coa LGBTIfobia.

4. Obxectivos coeducativos que se abordan no plan:

4.1. Promoción da igualdade de oportunidades entre mulleres e homes.

- 4.2. Prevención, detección e intervención en casos de violencia de xénero.
- 4.3. Promoción do respecto pola diversidade afectivo-sexual.
- 4.4. Prevención, detección e intervención en casos de LGBTIfobia.
5. Medidas concretas de actuación nos seguintes ámbitos:
 - 5.1. Organización do centro.
 - 5.2. Eliminación dos estereotipos de xénero na transmisión dos valores e dos saberes.
 - 5.3. Xestión dos espazos, dos recursos e as oportunidades de realización vocacional de xeito inclusivo.
 - 5.4. Inclusión dos valores coeducativos na xestión da convivencia escolar.
6. Seguimento e avaliación.

No Anexo I recóllense algunhas pautas de aplicación orientativas para a elaboración deste plan. Poderase acordar unha programación plurianual das medidas de actuación recollidas nel.

Quinta. Inclusión na Programación xeral anual

O Plan de igualdade incluírase como anexo da Programación xeral anual.

Sexta. Supervisión e seguimento do Plan de igualdade

A inspección educativa supervisará este plan para verificar a súa adecuación ao establecido nestas instrucións, formular as suxestións que estime oportunas e indicar as correccións que procedan.

Santiago de Compostela, 6 de setembro de 2019

Manuel Corredoira López
O director xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa

ANEXO I

1. Introducción

A modo de preámbulo do plan, pódense comentar brevemente neste apartado as cuestións organizativas relacionadas coa igualdade de xénero que xa estean a funcionar no centro. Pódense ter en conta as seguintes:

OBRIGATORIAS (segundo a lexislación vixente):

- nomeamento dunha persoa responsable en materia de igualdade no Consello Escolar.
- activación de protocolos ou medidas de intervención para abordar condutas contrarias á convivencia por razón de xénero.
- concreción dos obxectivos coeducativos a través dos plans do centro.
- difusión dos obxectivos coeducativos entre os distintos membros da comunidade educativa para a súa información e sensibilización.
- definición das medidas de acompañamento do protocolo de identidade de xénero.
- concreción dos contidos dunha educación afectiva-sexual integral para todo o alumnado do centro.
- promoción dunha orientación laboral e profesional libre de estereotipos de xénero.
- realización de actividades dirixidas a todo o alumnado co gallo das datas sinaladas no calendario escolar oficial (25 de novembro, 8 de marzo e celebracións LGBTI).

RECOMENDADAS:

- presenza da coeducación como marca de identidade do Proxecto educativo.
- existencia dun Plan de igualdade ou coeducativo con anterioridade a esta instrución.
- existencia dun diagnóstico previo da situación da igualdade de xénero e da violencia machista no centro.
- impartición de materias de libre configuración específicas de igualdade de xénero.

- actividades formativas específicas sobre obxectivos coeducativos (promoción da igualdade entre mulleres e homes, prevención da violencia de xénero, educación afectivo-sexual, prevención do abuso sexual infantil, prevención da LGBTIfobia...).
- participación do centro en órganos consultivos ou de decisión para a prevención da desigualdade e da violencia machista.
- participación en Plans de formación permanente do profesorado onde se traballe de maneira directa ou transversal a perspectiva de xénero etc.

2. Contextualización normativa e do centro

Neste apartado pódense comentar as cuestións organizativas relacionadas coa igualdade de xénero que xa figuren na documentación do centro con anterioridade a esta instrución. Pódense ter en conta as seguintes:

- se figuran obxectivos coeducativos concretos no Plan de convivencia (accións orientadas a fomentar a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes e a prever a violencia de xénero e a LGBTIfobia).
- se figuran obxectivos coeducativos concretos no Plan de acción tutorial (accións orientadas a fomentar a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes e a prever a violencia de xénero e a LGBTIfobia).
- se se ten en conta a especial atención á prevención da violencia de xénero, á igualdade e á non discriminación nas normas de organización, funcionamento e convivencia.
- se figuran obxectivos coeducativos concretos no Proxecto educativo.

3. Análise da situación do centro en relación coa igualdade de xénero, coa violencia de xénero e coa LGBTIfobia

Neste apartado pódense comentar as situacións de partida (as fortalezas e as debilidades do centro) para afrontar os desequilibrios sociais que se dan arredor do xénero, facendo fincapé nas accións positivas que desenvolve para superalos.

Neste apartado tamén se poden comentar as situacións de desequilibrio máis acusadas (fendas de xénero) que o centro ten detectadas. Recollemos aquí algunhas das que se poden valorar:

- representación de profesorado e alumnado nos distintos órganos de decisión.
- escolarización nas distintas etapas educativas e matrícula nos distintos itinerarios formativos.
- nivel de titulación e resultados académicos obtidos.
- necesidades específicas de apoio educativo ou nivel de vulnerabilidade polo grao de inclusión do alumnado no seu grupo de referencia.
- abandono escolar temperán, taxa de idoneidade e absentismo escolar.
- rexistro de condutas contrarias á convivencia (conflitividade escolar).
- uso de espazos escolares e extraescolares e participación en actividades complementarias (ex. deportivas, artísticas, tecnolóxicas etc.).

4. Obxectivos coeducativos desenvolvidos a través do plan en canto aos seguintes temas:

- 4.1. Promoción da igualdade de oportunidades entre mulleres e homes.
- 4.2. Prevención, detección e intervención en casos de violencia de xénero.
- 4.3. Promoción do respecto pola diversidade afectivo-sexual.
- 4.4. Prevención, detección e intervención en casos de LGBTIfobia.

5. Medidas concretas de actuación nos seguintes ámbitos:

5.1. Organización do centro:

- favorecer a **representación** de homes e mulleres nos órganos de decisión e representación de xeito equitativo.
- nomear unha persoa responsable en materia de igualdade no **Consello Escolar** para participar no impulso do Plan de igualdade.
- difundir o plan entre os distintos axentes da comunidade (con especial atención ás **familias**).
- promover a **formación** do profesorado, do alumnado e das familias en materia de igualdade.
- empregar unha **linguaxe** inclusiva e igualitaria na actividade do centro.
- colaborar con outras **entidades** na realización de actividades coeducativas.

- concretar actividades arredor das **datas coeducativas** do calendario escolar (25 de novembro, 8 de marzo, celebracións LGBTI etc.).
- concretar o desenvolvemento curricular da **educación afectivo-sexual** integral para todo o alumnado do centro.
- concretar o desenvolvemento curricular da **orientación laboral e profesional** libre de estereotipos, poñendo o foco na incorporación aos itinerarios na ESO, ás modalidades no bacharelato e aos ciclos de formación profesional.
- promover pautas de actualización curricular e **revisión do material didáctico** con perspectiva de xénero.
- ofertar **materias específicas** de igualdade de xénero.
- participar en **programas específicos** de igualdade de xénero para traballar a coeducación desde o currículo etc.

5.2. Eliminación dos estereotipos de xénero na transmisión dos valores e dos saberes:

- revisar as **programacións didácticas** e a práctica docente desde unha perspectiva de xénero: para incluír as mulleres relevantes en cada ámbito do saber, os saberes asociados tradicionalmente ás mulleres, as desigualdades de xénero, para completar a historia da humanidade...
- revisar o **material didáctico** empregado na aula (valores, normas, representacións, selección dos contidos, dos personaxes, das imaxes, da linguaxe, da proposta de actividades).
- realizar actividades de **sensibilización** na aula.
- realizar actividades de información e **sensibilización** coas familias.

5.3. Xestión dos espazos, dos recursos e das oportunidades de realización vocacional de xeito inclusivo:

- difundir información a través dun **taboleiro** no centro.
- promover **lecturas coeducativas** a través da biblioteca escolar.
- revisar a idoneidade dos **contidos audiovisuais** das actividades do centro.
- revisar a idoneidade das **entidades colaboradoras** co centro en canto ao respecto á diversidade sexual e de xénero, poñendo o foco nas empresas.

- empregar **contidos de actualidade** para sensibilizar sobre a necesidade de avanzar cara á igualdade real.
- xestionar as actividades e da ocupación do **patio** para favorecer a inclusión.
- promover a cooperación nos **espazos tecnolóxicos**.
- promover a prevención ante a **discriminación por razón de sexo, xénero ou orientación sexual** dende o ámbito da orientación educativa e vocacional.
- previr o **acoso sexual, por razón de sexo, orientación sexual e identidade de xénero** do alumnado na realización da fase de prácticas na empresa como parte da prevención de riscos laborais.
- promover a **participación do sexo menos representado** nas actividades científico-tecnolóxicas, deportivas, artísticas, de coidado etc.

5.4. Inclusión dos valores coeducativos na xestión da convivencia escolar:

- promover o **respeto** e do bo trato entre mulleres e homes.
- promover actividades de **coidado** entre persoas, do medio ambiente etc.
- promover o respecto cara á **diversidade** sexual e de xénero.
- promover metodoloxías activas participativas e **cooperativas**.
- promover a **corresponsabilidade** na realización das tarefas.
- promover actividades de **intervención social** na comunidade educativa.

6. Seguimento e avaliación

Pódense recoller neste apartado o procedemento de avaliación do funcionamento do plan a través da definición de indicadores de medida e de instrumentos de avaliación que permitan obter evidencias e valorar os avances coa maior obxectividade posible. Logo da análise e da valoración destes datos, estableceranse propostas de mellora para os seguintes cursos escolares co fin de ir completando a abordaxe dos distintos obxectivos coeducativos.

